

Verksted: Emitoner i praksis – semantisk annotasjon med Nasjonalbibliotekets dhlab API (2 x 45 minutter)

Lars G. B. Johnsen

Denne workshopen gir deltakerne hands-on erfaring med å bruke *emitoner* – minimale tolkningsenheter generert med språkmodeller – for å utforske store tekstkorpus. Vi tar utgangspunkt i Nasjonalbibliotekets DH-lab for å hente ut konkordanser fra bøker, aviser og tidsskrifter.

Emitoner oppstår når et tekstfragment (f.eks. en setning) knyttes til en konseptuell tolkning, som *Ola* → *empatisk* eller *fisker* → *substantiv*. Metoden kombinerer tekstfragmenter med tolkningsbare, småskala annotasjoner, og kan brukes både kvalitativt og kvantitativt.

I løpet av verkstedet vil deltakerne:

1. Lære hvordan man henter ut konkordanser med DH-lab enten via app eller programmering.
2. Velge et analysetema (for eksempel egennavn i skjønnlitteratur, eller ord og begreper).
3. Formulere presise instruksjoner (*prompts*) som danner grunnlaget for å kjøre språkmodeller via API – med mulighet til å bruke frie modeller.
4. Generere emitoner, tilpasse konseptuelle kategorier underveis, og teste lingvistiske bruksforskjeller (f.eks. om et ord brukes som verb eller substantiv, *fisker*).

Målet er at deltakerne går fra tekstutdrag til et strukturert, tolkningsbart datasett som kan brukes til videre analyse, konseptkartlegging eller visualisering. Metoden viser hvordan språkmodeller kan fungere som grensesnitt mellom menneskelig fortolkning og storskala tekstinfrastruktur, og gir en lav terskel for å koble fortolkende humanistisk metode med digitale verktøy.